

Cabinet Secretar de Stat

Nr. 18586 / 20.01.2022

Punctul de vedere final al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru „Programul INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021-2027 “

Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor (MMA), ca autoritate competentă pentru parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru „Programul INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021-2027”, având ca autoritate de management România prin Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA), a parcurs procedura de evaluare de mediu în timpul elaborării programului și înainte de adoptarea acestuia, în conformitate cu prevederile Directivei Parlamentului European și a Consiliului 2001/42/EC din 27 iunie 2001 *privind evaluarea anumitor planuri și programe asupra mediului* transpusă în legislația națională prin HG nr.1076/2004 *privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe*.

Ca urmare a derulării procedurii, menționăm următoarele aspecte importante:

1. Modul în care Raportul de mediu a fost elaborat:

Evaluarea de mediu a fost realizată în conformitate cu dispozițiile Directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 *privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului* (Directiva SEA) transpusă în legislația națională prin HG nr.1076/2004 *privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe*.

În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (4) din Directiva SEA coroborat cu art. 19 și art.20 din HG nr. 1076/2004 au fost identificate conținutul și nivelul de detaliere al informațiilor care au fost incluse în Raportul de mediu.

Recomandările și comentariile primite de la autoritățile publice au fost integrate în conținutul Raportului de mediu.

Obiectivele generale ale Programului INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021-2027” sunt:

1. *O Europă mai ecologică*, cu emisii scăzute de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției la o energie curată și sigură, a investițiilor ecologice și a investițiilor în „creșterea albastră”, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor.
2. *O Europă mai socială*, care implementează Pilonul European al Drepturilor Sociale prin îmbunătățirea accesului la servicii favorabile incluziunii, îmbunătățirea accesului la educație și a calității educației, inclusiv transferul către educația on-line; asigurarea accesului egal la serviciile de asistență medicală, reziliența sistemelor de sănătate, îngrijirile primare și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru realizarea transfrontalieră a acestor obiective pe termen lung, asigurând tranziția de la serviciile instituționale de îngrijire, la cele orientate către familie și comunitate; precum și prin susținerea dezvoltării durabile economice, incluziune socială și inovarea socială prin promovarea culturii și a turismului sustenabil;
3. *O mai bună guvernare în materie de cooperare* - un obiectiv specific Interreg - prin promovarea acțiunilor de creștere a capacității instituționale în domeniul gestionării frontierelor.

Fiecare obiectiv este dezvoltat prin activități de comunicare specifice. Programul a identificat următoarele grupuri țintă pentru ambele țări: beneficiari și potențiali beneficiari, actori guvernamentali și non-guvernamentali la nivel național și regional, servicii de media la nivel național/regional/local, instituții sau organisme UE, publicul general (cetățeni din aria Programului sau publicul - general UE), grupuri de sprijin interne sau externe.

Grupurile țintă specifice priorităților sunt:

Pentru Prioritatea 1 - Protecția mediului și managementul riscului

Obiectivul Specific 1 - Îmbunătățirea conservării și protecția naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi inclusiv în mediul urban și reducerea tuturor formelor de poluare, principalele grupuri țintă pentru acest obiectiv specific sunt:

- ❖ Populația și comunitățile locale din aria eligibilă;
- ❖ Autorități publice și entități private care se ocupă de managementul și protecția mediului;
- ❖ Oamenii de știință și cercetători;
- ❖ Consultanți de mediu și organizații de mediu.

Obiectivul Specific 2 - Promovarea energiei din surse regenerabile în acord cu Directiva pentru Energie Regenerabilă (EU) 2018/2001, inclusiv criteriile de sustenabilitate rezultate din aceasta și respectiv Obiectivul Specific 3 - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, principalele grupuri țintă sunt:

- ❖ Populația și comunitățile locale din aria eligibilă;
- ❖ Autoritățile publice și entitățile private care beneficiază de producerea și utilizarea energiei regenerabile.

Obiectivul Specific 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența la dezastre ținând seama de abordările ecosistemice, principalele grupuri țintă pentru acest obiectiv specific sunt:

- ❖ Populația și comunitățile locale din aria eligibilă;
- ❖ Autoritățile publice și private care vor beneficia de adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența la dezastre;
- ❖ Oamenii de știință și cercetătorii;
- ❖ Consultanți de mediu și organizații de mediu.

Pentru Prioritatea 2 - Dezvoltare socială și economică

Obiectivul Specific 1- Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare continuă pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educație și instruire la distanță și online, cele mai importante grupuri țintă pentru acest obiectiv specific sunt:

- ❖ Populația și comunitățile locale din aria eligibilă;
- ❖ Autoritățile publice și entitățile private care se ocupă de educație și instruire;
- ❖ Școli și alte facilități educaționale;
- ❖ Oamenii de știință și cercetătorii.

Obiectivul Specific 2- Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate, principalele grupuri țintă sunt:

- ❖ Populația și comunitățile locale din aria eligibilă;
- ❖ Autoritățile publice și entitățile private care se ocupă de asistență medicală și servicii de îngrijire pe termen lung;
- ❖ Spitale, clinici și alte facilități de îngrijire medicală de lungă durată;
- ❖ Oamenii de știință și cercetătorii.

Obiectivul Specific 3 - Creșterea rolului culturii și a turismului durabil pentru dezvoltare economică, incluziune socială și inovare socială, are următoarele grupuri țintă:

- ❖ Populația și comunitățile locale din aria eligibilă;
- ❖ Autoritățile publice și private care vor beneficia de integrarea socială, economică și dezvoltarea mediului;
- ❖ Autoritățile publice și private implicate în protecția patrimonului cultural și natural;
- ❖ Asociații de turism.

Prioritatea 3 - Creșterea capacității managementului de frontieră

Obiectivul Specific 1- Îmbunătățirea capacității instituționale a autorităților publice, în particular a celor mandatate să gestioneze un teritoriu specific și a actorilor implicați, are următoarele grupuri țintă:

- ❖ Populația și comunitățile locale din aria eligibilă;
- ❖ Autoritățile publice care vor beneficia de activitățile de gestionare a frontierelor.

În cadrul Raportului de mediu au fost identificate legăturile *Programului* cu alte planuri și programe relevante.

Programul Interreg-IPA CBC România- Serbia 2021-2027 va acoperi următoarea arie: în România se întinde pe două regiuni NUTS2, respectiv 3 județe: Timiș, Caraș-Severin și Mehedinți; în Serbia se întinde pe două regiuni NUTS2, respectiv 6 districte: Severnbanatski, Srednjobanatski, Južnbanatski, Braničevski, Borski și Podunavski.

Suprafața totală este de 40.596 km² cu o pondere pe teritoriul românesc de 53,1 % și pe teritoriul sârb de 46,9%.

Aria programului se află în centrul Regiunii Macro - Dunăre din Europa și se suprapune parțial cu Macro-Regiunea Adriatică-Ionică din Europa, la care Serbia participă cu întregul său teritoriu. Cele două țări partenere cuprind o mare parte din bazinul fluvial al Dunării, suprafața totală a acestora reprezentând 10% din bazin în Serbia și 29% în România. Totodată aria de desfășurare a *Programului* cuprinde o vastă rețea de arii naturale protejate cu valoare de conservare ridicată și cu un potențial turistic crescut.

Teritoriul programului în Republica Serbia reprezintă 20,8% din teritoriul țării, o pondere mai mare decât în România, unde cele trei județe reprezintă doar 9% din teritoriul național. În zona programului locuiesc aproximativ 2,2 milioane de locuitori. Lungimea graniței între România și Serbia este de 548 km, dintre care 235 km (42,8%) pe fluviul Dunărea. Lungimea graniței pe teritoriul *Programului* reprezintă 26% din granițele externe ale Republicii Serbia și 17% din granițele externe ale României”. Pe granița comună există 8 treceri de frontieră rutiere, 2 treceri feroviare și o trecere fluvială. De asemenea, există 6 porturi fluviale în Serbia și 3 porturi fluviale în România.

În cadrul Raportului de mediu a fost analizată și prezentată relația dintre prioritățile *Programului* și prioritățile strategice naționale legate de obiectivele de protecție a mediului, pe fiecare factor de mediu pentru fiecare obiectiv prioritar, conturate în aceste documente.

Astfel, au fost stabilite următoarele obiective relevante de mediu:

Aspecte de mediu	Obiective de mediu propuse
Aer	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.;
Apă (de suprafață și subterană)	OM.2 Îmbunătățirea calității apelor prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.;
Sol	OM.3 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);
Schimbări climatice	OM.4 Limitarea și reducerea poluării punctiforme a solului;
Biodiversitate	OM.5 Menținerea stării ecologice a solului;
Peisaj	OM.6 Reabilitarea fostelor zone industriale (halde de steril);
Aspecte culturale	OM.7 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;
Conservarea resurselor naturale	O.M. 8 Adaptarea la schimbări climatice și prevenirea riscurilor naturale, promovând beneficiile ecosistemice;
Deșeuri	OM.9 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;
Populație și sănătate umană	OM.10 Conservarea biodiversității și menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;
	OM.11 Protecția și conservarea peisajului natural;
	OM.12 Păstrarea și conservarea elementelor de patrimoniu cultural;
	OM.13 Păstrarea și conservarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin turism durabil;
	OM.14 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;
	OM.15 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare, pentru toate tipurile de deșeuri, integrând soluțiile economiei circulare;
	OM.16 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;
	OM.17 Utilizarea de tehnologii curate (performante) care să genereze cât

Aspecte de mediu	Obiective de mediu propuse
	mai puține riscuri pentru personalul din unitățile cu diferite domenii de activitate;
Transport	OM.18 Facilitarea infrastructurii pentru asigurarea transportului electric și cu vehicule nemotorizate;
Eficiență energetică	OM.19 Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea durabilă a resurselor.

În cadrul *Programului* vor putea fi realizate proiecte care vor contribui la:

- Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.;
- Îmbunătățirea calității apelor prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.;
- Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);
- Limitarea și reducerea poluării punctiforme a solului;
- Menținerea stării ecologice a solului;
- Reabilitarea fostelor zone industriale (halde de steril);
- Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;
- Adaptarea la schimbări climatice și prevenirea riscurilor naturale, promovând beneficiile ecosistemice;
- Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;
- Conservarea biodiversității și menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;
- Protecția și conservarea peisajului natural;
- Păstrarea și conservarea elementelor de patrimoniu cultural;
- Păstrarea și conservarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin turism durabil;
- Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;
- Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare, pentru toate tipurile de deșeuri, integrând soluțiile economiei circulare;
- Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;
- Utilizarea de tehnologii curate (performante) care să genereze cât mai puține riscuri pentru personalul din unitățile cu diferite domenii de activitate;
- Facilitarea infrastructurii pentru asigurarea transportului electric și cu vehicule nemotorizate;
- Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea durabilă a resurselor.

Măsurile preconizate pentru prevenirea/reducerea efectelor semnificative asupra mediului prin punerea în aplicare a *Programului* ce urmează a fi finanțat, vor respecta măsurile recomandate în Raportul de mediu elaborat pentru „**Programul INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021-2027**”, cu luarea în considerare a măsurilor concrete prevăzute în legislația de protecția mediului în vigoare.

La implementarea proiectelor se vor avea în vedere și alte elemente/aspecte specifice legislațiilor în vigoare astfel încât activitățile ulterioare să nu determine efecte semnificative asupra mediului.

Selecția alternativelor:

Pe lângă alternativa „0” de nerealizare a *Programului*, în cadrul evaluării de mediu s-au analizat alte două alternative. Alternativa 1 a propus adoptarea unor măsuri impuse, cu influențe minore pozitive asupra stării mediului, a diminuării poluării sau a riscurilor și dezastrelor provocate de schimbările climatice și activitățile antropice, fără a dezvolta conceptul de ”Do No Significant Harm” și fără a lua în seamă recomandările din documentul Uniunii Europene - Orientări tehnice referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027) privind adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice. Prin alternativa 2 de implementare a *Programului* propusă la nivel regional, dar cu influență directă asupra nivelului național, se vor putea atinge țintele de reducere și atenuare a poluării așa cum reiese din prioritățile și obiectivele cuprinse în *Program*. Alternativa cu *Program* este o bază a continuării politicilor publice pentru introducerea unor „scenarii verzi”, pentru a se complementa cu alte strategii și planuri ce răspund la Agenda Verde a UE și la necesitățile interne privind investițiile privind îmbunătățirea

stării mediului în cele 2 state partenere, Serbia și România. Pentru a evalua influența pe care o au intervențiile și măsurile propuse prin fiecare dintre prioritățile analizate, au fost avute în vedere tendințele care țin de obiectivele de dezvoltare regională și națională.

Alternativa finală (alternativa 2) susține orientările strategice prevăzute în Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR) se bazează pe patru piloni, respectiv Interconectarea Regiunii Dunării, Protejarea mediului în Regiunea Dunării, Creșterea prosperității în Regiunea Dunării și Consolidarea Regiunii Dunării, care se corelează și cu prioritățile și obiectivele specifice ale Programului.

Indicatorii pentru monitorizarea efectelor asupra mediului propuși în Raportul de mediu sunt:

- Număr de proiecte care vor contribui la diminuarea poluării apelor de suprafață prin racordarea la sistemul de canalizare respectând valorile limită admise de legislația specifică privind concentrația poluanților (metale grele, CBO5, CCOCr, produse petroliere etc.) în sistemul de canalizare sau în receptori naturali;
- Număr de proiecte care vor contribui la îmbunătățirea stării corpurilor de apă;
- Număr de proiecte care nu vor afecta starea corpurilor de apă;
- Număr de proiecte care vor contribui pozitiv la diminuarea emisiilor de poluanți în atmosferă (COx, NOx, SO2, particule în suspensie, metale grele, COV, HAP) rezultate în perioada de construcție/exploatare a proiectelor propuse prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027;
- Numărul de poluări accidentale înregistrate și suprafețele afectate (ca urmare a proiectelor propuse prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027), inclusiv cantitatea și tipul de substanțe care au determinat poluarea accidentală;
- Numărul de proiecte care vor contribui la menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor din cadrul ariilor naturale protejate și din proximitatea acestora;
- Numărul de proiecte care vor viza transformări de peisaj care ar putea să apară ca urmare a realizării proiectelor propuse prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027 (suprafețe de teren ocupate permanent și temporar, număr de clădiri dezafectate);
- Număr de proiecte care vor viza numărul siturilor arheologice deschise pe diverse tronsoane ale investițiilor propuse ca urmare a descoperirii unor situri arheologice etc.;
- Număr de proiecte care vor utiliza ca surse de energie și de transport, combustibili alternativi;
- Contribuția proiectelor la reducerea cantității de deșeuri generate (tone/an) - pentru proiectele propuse prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027;
- Număr de proiecte care vor contribui pozitiv la diminuarea numărului de persoane posibil a fi expuse la concentrații crescute ale poluanților în atmosferă din zona de implementare a proiectului finanțat prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027;
- Număr de proiecte care vor contribui pozitiv la diminuarea numărului de boli profesionale și boli legate de profesie ce ar putea rezulta din implementarea proiectelor;
- Număr de proiecte care vor contribui la asigurarea unui transport durabil, electric și/sau nepoluant;
- Număr de proiecte care vor viza reabilitarea de unități publice;
- Contribuția la scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;
- Contribuția la adaptarea la schimbări climatice și prevenirea riscurilor naturale, promovând beneficiile ecosistemice;
- Contribuția la diminuarea poluării apelor de suprafață și subterane;
- Contribuția la diminuarea emisiilor de poluanți în atmosferă (COx, NOx, SO2, particule în suspensie, metale grele, COV, HAP) rezultate în perioada de construcție/exploatare a proiectelor propuse prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027;
- Contribuția la diminuarea poluărilor accidentale înregistrate și suprafețele afectate (ca urmare a proiectelor propuse prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027), inclusiv cantitatea și tipul de substanțe care au determinat poluarea accidentală;
- Contribuția la menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor din cadrul ariilor naturale protejate și din proximitatea proiectelor propuse prin IPA CBC România-Serbia 2021-2027;
- Contribuția la păstrarea și conservarea elementelor de patrimoniu cultural;

- Contribuția la reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;
- Contribuția la reducerea cantităților de deșuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșuri integrând soluțiile economiei circulare;
- Contribuția la îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea durabilă a resurselor.

Sinteza monitorizării efectelor prin indicatorii menționați va fi transmisă de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării, la Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor.

2. Conform art. 6.3 din Directiva SEA coroborat cu art. 14, alin. 2 din HG nr.1076/2004, autoritățile identificate ca având responsabilități specifice în domeniul mediului și interesate de efectele asupra mediului determinate de aplicarea *Programului* au fost: Ministerul Sănătății, Ministrul Afacerilor Interne - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Administrația Națională „Apele Române”, Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate și Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor (prin direcțiile de specialitate).

3. Modul de informare și consultare a publicului:

„Programul INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021-2027” a fost afișat spre consultare publică pe pagina de internet a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, la următorul link: : <https://www.romania-serbia.net/?p=5139> și pe pagina de internet a Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor, la următorul link: <http://www.mmediu.ro/categorie/programul-interreg-ipa-de-cooperare-transfrontiera-romania-serbia-pentru-perioada-2021-2027/304>. În perioada de consultare nu s-au primit observații din partea publicului interesat.

Documentele elaborate în versiunea finală a Grupului de Lucru (*Programul* și Raportul de mediu) au fost puse la dispoziția publicului pe paginile de internet ale Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor respectiv Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației pentru a fi consultate de publicul interesat, pe o perioadă de 30 de zile. În această perioadă la Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și la Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației nu au fost înregistrate observații/comentarii din partea publicului interesat.

Prin introducerea recomandărilor primite din partea autorităților participante în grupurile de lucru și a recomandărilor din consultarea publică, Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor consideră *Programul* aprobat.

După adoptarea *Programului INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021-2027*, titularul, respectiv Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației va transmite Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor, Decizia Comisiei Europene de adoptare a programului și va informa autoritățile implicate în procedură și publicul despre adoptarea acestuia.

Robert Eugen SZÉP
Secretar de Stat

